

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV Ч. 245. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЛИСТОПАДА 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, NOVEMBER 10, 1978 No. 245. VOL. LXXXV.

Зменшуються вигляди на скорі підписання САЛТ II

Вашингтон/Москва. — Речники американського уряду в понеділок, 6-го листопада, признали, що зменшилися вигляди на скорі підписання нового договору із Советським Союзом щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), не вважаючи на те, що президент Джиммі Картер минулого тижня заявив, що метою його уряду є підписати договір ще в цьому році.

Члени уряду інформують, що американський розвідний сектор і Департамент оборони загубили фактом, що під час випробування своєї ракети "СС-18" советські чинники стараються перешкодити старанням ЗСА перевірити, чи Москва дотримується постанови про САЛТ I, що його ці дві надпоти підписали в 1972-му році. Такі перешкоди з боку Советського Союзу ставлять під знак запити майбутню взаємодію, яка є підставою для задоволення, що САЛТ II дійсно буде ефективним договором, а не тільки договором на папері.

Крім того, переговори державного секретаря Сайруса Венса із советським міністром закордонних справ А. Громіком 22-23 жовтня відносно САЛТ II не увінчалися успіхом і тому уряд ЗСА вважає, що заки відбудеться наступна серія переговорів, то Москва мусить погодитися на компроміси, а не вперто стояти на своїх дотеперішніх ставовищах. Якщо б уряд президента Картера тепер настановив на скликанню нової серії переговорів, то члени Сенату, який мусить ратифікувати договір, могли б інтерпретувати цей поспіх як готовність Білого Дому погодитися на надмірні концесії Москві, а це може перешкодити в ратифікаційному процесі.

Хоча на початку жовтня обидві сторони передбачували, що САЛТ II можна буде підписати в грудні ц. р., то виявилось, що ЗСА і СССР далі не можуть погодитися відносно обмежень на американську "крилату" ракету і советського бомбовика "Бекфасер", як також в справі розбудови нових ра-

кет і щодо кількості нуклеарних головок-стрілен, які мали б бути прикріплені до ракет. Москва зокрема виявилася дуже впертою в справі свого бомбовика "Бекфасер".

Того самого дня Крейт Вітні, кореспондент "Нью Йорк Таймсу" в Москві, інформує, що високий советський урядовець, Валентин Фалін, під час незвичайного інтерв'ю признав, що в советських правлячих колах існують розбіжності в поглядах відносно САЛТ II, зазначаючи, що такі самі розбіжності є і в американському уряді. Фалін — це колишній советський амбасадор, а тепер перший заступник голови Відділу міжнародної інформації в Центральному Комітеті Компартіі СССР.

Під час інтерв'ю Фалін також заявив, що Москва не противиться старанням ЗСА встановити кращі відносини з комуністичним Китаєм, але підкреслив, що Советський Союз не може спокійно сприйняти заходів "деяких кіл" спрямувати союз Вашингтону і Пекіну проти Москви.

Він рівнож скритикував роль ЗСА в єгипетсько-ізраїльських мирних переговорах, твердячи, що ці переговори остаточно закінчилися неуспіхом, додаючи, що Советський Союз, як співпредсідник Женевської мирної конференції щодо Близького Сходу, мусить брати активну участь у будь-яких арабсько-ізраїльських переговорах.

Інші члени советського уряду чи впливові члени компартії тепер часто підкреслюють, що хочуть кращих відносин із ЗСА, але зазначають, що СССР не погодиться на те, щоб американські урядові чинники чи законодавці "втручалися" у внутрішню політику Советського Союзу" своїми стараннями пов'язати питання торгівлі між ЗСА і СССР з політикою Москви відносно еміграції та дисидентів.

Аналітики казують, що Кремль тепер частіше говорить про бажання поліпшити відносини із ЗСА, бо побоюється, що Америка і комуністичний Китай можуть дійти до порозуміння, точніше, створити союз проти СССР.

„ХОЧУ ВІРИТИ, ЩО ВІТАЄТЕ НЕ МЕНЕ, А ЧАСТКУ УКРАЇНИ В МОЇЙ ОСОБІ" — ЗАЯВИЛА НАДІЯ СВІТЛИЧНА, ПРИБУВШИ ДО ЗСА

Нью-Йорк (з. с.). — „Я хочу вірити, що вітаєте не мене, а частку України в моїй особі і тих, які ще більше натерпілися і терплять по сьогоднішній день" — відповіла Надія Світлична зворушеним голосом на теплі привітні провідних в ЗСА, які зустрічали її на летовищі Кеннеді тут у вечірніх годинах у середу, 8-го листопада, не цілу годину після того, як літак ліній „Аль Італія" привіз її з Риму.

„Символічним і знаменним" назвала Світлична цей день, в якому вже на вільній, приватній землі Вашингтона вона започаткувала 43-й рік свого життя. У цей новий етап на теристому життєвому шляху цієї першої української жінки-політв'язни, якій вдалося виїхати з СССР на постійний побут в ЗСА, ввели присутні „Многочисленні", китицями квітів і дарунками. Врадувана і зворушена привітани і запандалівістю братів-українців у вільному світі, Світлична не приховувала „жало, з яким приходилось розлучатися із батьківщиною. Ці з вас, які залишили рідні землі, розуміють це, тим більше, що це сталося не з моєї волі". Вона висловила вдячність „всім за сильні старання", пригадуючи, що листа тих, які чекають вивозу — „невичерпна". Вона назвала поименно Стефанію Шабатуру, з якою вона поділяла недоліж конітаборів, Ві-

талія Калнинченка, Івана Кандибу і Йосипа Терелю. Із братом Іваном Світличним їй вдалося говорити телефонічно: він тепер в засланні на Алтаї, працює сторожем, фізично ослаблений, але морально сильний, заявила з притиском Світлична, прирікаючи, що їй надалі робитиме заходи в справі звільнення його і друзів. „Але зі заслання не випускають, особливо українців".

Не зважаючи на помітне перетворення після подорожі з Риму, Світлична радо відповідала на запити представників української і англомовної преси і терпеливо позувала зі синами Яремою, 9 років, і шістьмісячним Іваном на руках для фотографії і телевізійних камер під час пресової конференції, яку влаштувала Центральна УККА, а опісля під час привітних представників української громади. В імені УККА Світличну і її сина привітала п-і Ярослава Рубель, запрошуючи її при тому прибути на Третій Конгрес СКВУ. П-і Рубель зокрема вітала Світличну від усіх молодечих організацій, які працюють в системі УККА, а опісля ще й пластунки Оленка і Лариса Певні піднесли їй китиці рожи. До привітних пізніше приєдналися молоді сумівки під проводом голови СУМА, інж. Мирослава Шмигеля.

Генерал Петро Григо-

Усміхнена Надія Світлична із шістьмісячним сином Іваном на руках та 9-річним сином Яремою на летовищі Кеннеді в Нью-Йорку. Родину Світличних привітала в імені УККА п-і Ярослава Рубель (справа). За Н.Світличною — д-р І. Філіс, д-р І. Любів, п-і Любів Волинська.

ренко вітав Світличну від „тих, що там, від Київської групи". Стердуючи, що „ми не бачилися в Советському Союзі", бо „коли Надя була на волі, то я був у тюрмі, а коли я вийшов, то її ув'язнили", ген. Григоренко заявив, що „коли ми тут, то будемо свільно працювати для батьківщини". В заключному слові ген. Григоренко висловив признання і подяку п-ву Софії і Титові Геврикам із Філадельфії, які допомогли Світличній виїхати з СССР і переїхати до ЗСА. Від СКВУ короткий привіт передали п-і Ковальська, рівнож запрошуючи Світличну „бути нашою гостею на Третньому Світовому Конгресі Вільних Українців". Після пресконференції, на яку прибули кореспон-

денти телевізійних станцій еНБіСі та ЕйБіСі й репортери пресових агентств і місцевих щоденників, понад десяток представників українських громадських організацій вітали Світличну, висловлюючи задоволення допомогли. Від УНСоюзу Світличну привітав головний предсідник д-р І. Філіс. Відповіді Світличної кореспондентам американської преси на англійську мову перекладала п-і Любів Волинська.

Залишаючи летовище в товаристві родини Гевриків, в лемі яких вона перебуватиме якийсь час, Надія Світлична сказала, що вона хоче „спершу прийти до себе, передумати всі ці свіжі враження, розглянутися, а опісля братися до діяльності, до праці".

ЗСА займають неутральне становище щодо продажу зброї Пекінові

Вашингтон. — Уряд президента Джиммі Картера повідомив Британію, що ЗСА не має застерезень щодо планів Лондону продати комуністичному Китаю біля 12 моторів, які можуть бути використані військовими кораблями.

Це рішення Вашингтону наступило після довгого періоду вагання, бо американський уряд тепер веде досить делікатну політику, стараючись нав'язати кращі відносини з червоним Китаєм, але теж не хоче пошкодити своїм зв'язкам із Советським Союзом, який під сучасну пору є запеклим ворогом Китаю.

Уряд ЗСА, повідомляючи Лондон про своє становище щодо продажу моторів Пекінові, зазначив, що не противитиметься продажам, але теж не заохочуватиме його, отже, Вашингтон фактично займає неутральне становище.

Спершу американський уряд противився таким продажам, зокрема сильна опозиція існувала в колах Державного департаменту, бо

Тайвань невдоволений рішенням ЗСА щодо продажу літаків

Тайпай. — У вівторок, 7-го листопада, уряд Націоналістичного Китаю на Тайвані висловив невдоволення відносно рішення уряду президента Джиммі Картера продати Національному Китаєві тільки літаки типу „Ф-5Е", які пристосовані для оборонних акцій, а не літаки „Ф-4", „Ф-16" чи „Ф-18", які належать до категорії стратегічних, тобто „офензивних літаків. Тайпай висловив надію, що Вашингтон передумає справу і змінить своє рішення.

Уряд ЗСА день раніше оприлюднив своє становище відносно оборонних літаків для Тайвану, вказуючи, що літаки „Ф-5Е" скріплять оборону спротивом Націоналістичного Китаю, але не збільшать офензивного арсеналу Тайпею, чого побоюється комуністичний китайський уряд в Пекіні.

Від УНСоюзу Н. Світличну вітав головний предсідник д-р Іван Філіс (перший зліва). За Н. Світличною — ген. Петро Григоренко і (справа) мгр Іван Базарко та п-і Я. Рубель.

Китицю квітів вручили Н. Світличній пластунки Оленка і Лариса Певні.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

В ІРВІНГТОНІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВЕЧІР МОЛОДИХ ТАЛАНТІВ

Ірвінгтон, Н. Дж. — В неділю, 12-го листопада ц. р., о год. 4-й по полудні, тут в залі УНДому, молодий кіномистець Микола Куліш з Філадельфії висвітлить фільм під назвою „Землетрус у Баня Луї".

БРУКЛІН ВІДЗНАЧИТЬ ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Бруклін, Н. Й. (Л. Р.). — В неділю, 12-го листопада ц. р., о год. 4:30 по полудні тут в приміщенні Українського Національного Дому при 216 Гренд вулиці, відбудеться старанням Об'єднаного Комітету — Відділ УККА в Брукліні, Академія-концерт для відзначення 60-річчя Листопадового Зриву та українських героїв. Свято попередить Служба Божа з Панахидою. Святочне слово виголосить гість з Європи, генеральний секретар Центральної Управи СУМ мгр Осип Рожка. В мистецькій частині виступлять: хор церкви св. Духа під диригентурою Лева Рейнарвича, діти українських шкіл, місцевий гурток бандуристів, декламатори, солісти тощо. При фортепіані проф. Т. Левицький.

ДОПОВІДЬ Д-РА В. ГРИШКА

Нью-Йорк, Н. Й. — В суботу, 11-го листопада ц. р., о год. 6-й вечора тут в залі Пласту при 144 2-га сєвно відбудеться перша лекція з циклу „Проблеми української думки XX сторіччя". Доповідь виголосить д-р Василь Гришко на тему: „Український національний комунізм на історичній пробі доби українізації 1923-33 рр". Лекцію організує Метрополітальний Відділ Українського Демократичного Руху.

А. СОЛЬЧАНІК ЗДОБУВ ФІЛАТЕЛІСТИЧНІ НАГОРОДИ

Елізабет, Н. Дж. — На філателістичній виставці „Ноджекс", Андрій Сольчаник одержав дві нагороди за збірку „Математично-природничі науки та технологія з українських по-в'язками" від „Ноджекс" у групі тематичних колекцій та золоту від Американського Тіпалак Асоційєйшен. Виставка відбулася в Голдінг Ін Джетпорт в Елізабеті, Н. Дж., в дні 27-29-го жовтня ц. р.

Ліга проти Знеславлення Українців проводить акції

Філадельфія, Па. — У травні у Філадельфії створилася Ліга Проти Знеславлення Українців (Ukrainian Anti-Defamation League), метою якої є вести акцію в обороні українського імені. Для прикладу може послужити їхня акція висвітлення на телебаченні фільму „Голокавст".

В останніх місяцях Ліга ввійшла в контакт із філадельфійською Радою Шкільництва, ініціатором програми навчання про жидівський голокавст, що її включено в предмет навчання світової історії. Під час навчання поимено українців та інші національності, які потерпіли під час Другої світової війни. Щоб обговорити ці проблеми представники Ліги у середу, 25-го жовтня ц. р., зустрілися із д-ром Дж. Френчем, головою Департаменту суспільних наук у Раді Шкільництва та з д-ром Г. Кесслером, ініціатором програми про жидівський голокавст, і з М. Робінсоном. Члени Ліги у півгодинній розмові висловили свої застереження щодо шкільних підручників, у яких нічого не говориться про українські втрати під час Другої світової війни, у висліді чого представники з Ради Шкільництва погодилися виготовити спеціальний додаток про українців і їхній голокавст.

Відтак у четвер, 5-го жовтня, члени Ліги взяли

Зустріч членів Ліги проти Знеславлення Українців з членами Ради Шкільництва. В першому ряді (зліва): д-р Г. Кесслер, д-р Дж. Френч, М. Робінсон, Петрус Савчак. В другому ряді — Дзвінка Швед та Ігор Мірчук.

участь у Дні Оборони у Вашингтоні, зорганізованому УНСоюзом та УККА. Члени Ліги, в розмові з сенаторами і конгресменами, старалися висвітлити в чому полягає фальшивість представлення ролі українців у фільмі „Голокавст", а також відбули розмови на тему вчення про „Голокавст" у середніх школах.

18-го, 19-го та 20-го жовтня члени Ліги взяли участь у Міжнародній Конференції Голокавсту у Філадельфії. Під час цієї конференції члени Ліги мали нагоду провести з'єзувальну акцію поміж делегатами, які прибули з різних країн, як також роздати їм книжки про Україну і про українців під

час Другої світової війни. Бібліографія для Ліги підготував проф. Лев Шанковський.

У листопаді ц. р. члени Ліги запланували ще раз зустрінутися з д-ром Френчем і д-ром Кесслером, щоб остаточно оформити збірку та підготувати матеріалів про Україну і українців для спеціального додатку до програми суспільних наук. Своєю постійною і енергійною акцією Ліга з допомогою УККА і наукових чинників, як також з фінансовою допомогою цілої української громади, хоче направити попередні і запобігти майбутнім незаслуженим напастям на добре українське ім'я.

В НЬЮАРКУ ПОМЕР НЕНАДІЙНО БЛ. П. МИХАЙЛО ГОЙ

Ньюарк, Н. Дж. — Як це часто вже було на пресі до редакції наспіла вістка, що в четвер вранці, 9-го листопада 1978 року, тут помер ненадійно бл. п. Михайло Гой, основник, директор і керівник Кредитової Кооперативи „Самопоміч". Покинуло не вдалося устійнити часу й місяця похоронних відправ. Покійний був колишнім членом 292 Відділу УНСоюзу.

